

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. VI. Ultima probatio conclusionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

Tum terra omniparens fruges mortalibus
agris
Reddet inexhaustas, frumenti, vini, olei-
que.

Dulcia tunc mellis diffundent pocula cella,
Et niveo lactes erumpent lacte suaves.
Oppida plena bonis, & pinguis culta vige-
bunt.

Nec gladios metuet, nec belli terra tumultus;

Verum pax terris florebit in omnibus alta.
Cumana de incarnatione sic scribit.

Tunc ad mortales veniet mortalibus ipsis
in terris similis, natus Patris omnipotentis,
Corpore vestitus.

Perfica sic habet de Joanne præcursore.
Tunc quoque vox veniet quedam in deserta
locorum,

Nuntia, mortales miseros qua clamet ad
omnes,

Ut rectos faciant calles, animosque repur-
gent

A vitis, & aquis lustrentur corpora mundis.
Hellepontica de Christi prædicatione ait.
Ille DEI legem complebit, non violabit,
Per similem formam referens: & cuncta do-
cebit.

Lybica de ejus miraculis.

Ille quidem morbis pressos sanabit, & omnes
Lætos, quotquot ei fident, cæcique videbunt,
Incident claudi, surdis audire licebit,
Insolitas mutis dabit efformare loquelas,
Expellet furias, oppressi morte resurgent,
Placabit fluctus, in desertisque locorum,
Large panibus è quinis, & pisce marino
Milia quinque virum satiabit, reliquique,
Bissenos cophinos implebunt Virginis alma.

Samia de ingressu in Jerusalem.

Salve casta Sion, permultaque passa puella,
Ipse tibi inscens rex en tuus intrat asello,
Erga omnes mitis, tua quò tibi, quò juga
demat

Intoleranda nimis, que fers cervice subacta.
Delphica de ejus passione.

Impingent illi colaphos, & sputa scelestis
Israel labiis, nec non & fellis amari
Apponent escam, potumque inimitis aceti.

Phrygia de portentis in morte ejus, &
sepultura.

Scindetur templi velum, mediūque diei
Nox tenebrosa tribus premet admirabilis
horis,

Et tridui somno peraget mirabile factum.
Tiburtina de Christi resurrectione,
& ascensione.

Sed postquam triduo lucem repetiverit, at-
que

Monstrabit somnum mortalibus, atque do-
cendo

Cuncta illustrabit, caelestia tecta subibit,
Nubibus invehctus.

Erythraea de judicio extremo hæc canit.
Judicii in signum tellus sudore madeset,
Et rex æternus summo descendet olympo,
Scilicet ut carnem, mundumque ut judicet
omnem.

Unde DEUM fidei, dissidentesque videbunt,
Summum cum Sanctis in sacri sine sedentem.

Hæc sanè clarissima sunt, quanquam illis
temporibus, aut nemini, aut vix ulli intel-
lecta: sed postquam completa nunc sunt, ab
omnibus facile capiuntur.

244. Quin ipse dæmon, Divina vi ad-
actus est, ad Christum confitendum; cum
enim (ut testantur Nicephorus l. 1. c. 17.
Suidas, & Cedrenus apud Spondanum in ap-
paratu ad annales n. 13.) Delphicum ora-
culum mutum redditum fuisset, tandem
silentii causam edixit Augusto illis versibus
notis:

Me puer Hebraus Divos DEUS ipse guber-
nans,

Cedere sede jubet, tristémque redire sub or-
cum;

Aris ergo dehinc tacitis abscedito nostris.
qua de causa ajunt, Augustum extruxisse alta-
re cum inscriptione *Ara primogeniti DEI*:
crediturque fuisse locus in Capitolio, ubi
olim stetit templum Jovis Capitolini, & mo-
dò est templum B. Virginis RR. PP. Franci-
scanorum, dictum *Ara cæli*.

245. Accedit, quòd non tantum præ-
dicta fuerit religio nostra, sed etiam pluri-
mis ejus sequacibus collatum divinitus fue-
rit donum prophetiæ, seu notitia futurorum
contingentium, à libertate solius DEI, vel
hominis pendentium, vel abstrusissimarum
cogitationum, & secretorum cordis, quæ
nec dæmoni patent; nam non tantum Chri-
sti Domini prophetiæ plurimæ recensentur
ab Evangelistis (quorum auctoritatem de-
fendimus jam supra n. 227.) sed & aliorum
Sanctorum ubique infinitæ leguntur in eo-
rum rebus gestis: quas, si omnes neges, po-
teris historiis etiam aliis omnibus fidem
negare. Jam verò donum prophetiæ, cum
à solo DEO conferri possit, certè signum
est religionis illi acceptæ, ut probavimus
n. 238. Sed neque verisimile est, DEUM per-
missurum fuisse, ut eximii sui cultores (qui-
bus solis ut plurimum hoc donum con-
cedit) ignorarent veram religionem, quæ
tamen summè necessaria erat ad eorum sa-
lutem, dum interim tam multa alia, longè mi-
nus necessaria, eisdem revelavit.

ARTICULUS VI.

Ultima probatio conclusionis.

246. **P**Rob. conclusio ultimò. Nulla
ex omnibus aliis sectis, seu
religionibus in orbe est, quæ
vel à longè habeat tanta signa credibilitatis,
quàm habeat religio Christianorum: ergo
ipsa præ omnibus aliis est evidenter credi-
bilis. conseq. est innegabilis; utique enim est
evidens, me prudentius credere illud, quòd
pluribus signis, & motivis credibilitatis
est affectum, quàm aliud longè paucioribus
signis vestitum. ant. autem prob. nulla est
alia religio, quæ habeat auctorem tam di-
gnum, propagatores, & asseclas tam virtu-
osos, & doctos, doctrinam tam puram, ho-
nestam, & sanctam, tamque mirabili mo-
do

do propagatam, tanto fuso sanguine contestatam, tantis miraculis confirmatam, tot prædictionibus prius denuntiatam, & tot prophetis illustrem: ergo. consequens est clara. ant. prob. comparando religionem Christianam cum Gentilismo, Philosophismo, Machometismo, & Judaismo, ad quas diximus *n. 176.* reduci omnes sectas extra Christianismum; de sectis autem Christianorum puta, Lutheranorum, Calvinistarum &c. comparative ad Catholicos dicemus inferius.

247. Itaque. quod spectat ad Gentilismum, auctores ejus (ut *Sapientia 13. 14. & 15.* habetur) fuere homines omnino insipientes, qui ex lignis, vel metallis fecere imagines; & e. g. pater, ut dicitur *Sapientia 14. v. 15.* dolens, citò mortuum esse suum filium, ejus imaginem fieri curavit arte sculptoria: dein, quem cupiebat, & tamen habere non poterat vivum, colere cepit mortuum, & inter servos suos sacra constituit: vel vicissim filius patrem defunctum apotheosi donavit: & probabiliter primus Ninus patrem suum Nemrod (qui etiam dicitur Belus, aut Baal) inter Deos retulit, & sacra ei fieri voluit: atque adeò stulti hi saxa, & ligna, vel mortuos coluere, ut rectè irridentur *citatis Sapientie locis.*

Pariter propagatores idololatriæ fuere homines stulti: imò nemo ferme philosophorum paulò celebriorum plures Deos asseruit, & Seneca *l. 4. de beneficiis c. 7. & 8.* ait, unum tantum esse DEUM, qui pro varietate suarum potentiarum, seu perfectionum, operum, & beneficiorum, quæ hominibus facit, sortiatur diversa nomina, ut modò possis eum dicere Jovem, modò Tonantem, modò Liberum Patrem, modò Herculem, modò Mercurium. Stoliditas autem doctrinæ ex eo sufficientissime patet, quòd saxa colant, ac ligna: imò & ex eo, quòd contra evidentem rationem plures colant Deos; cum, ut in tractatu de DEO demonstratur, unus tantum esse possit. Turpitudine autem patet ex eo, quòd scelestissimos Deos, vel impiè faciunt, vel insanissime colunt, Jovem adulterum, Mercurium furem, Venerem incestam, Liberum ebrium &c.

Martyres autem idololatriæ non habuerunt pro suis ritibus, sed Christianos tales fecerunt pro sua lege. Sed neque ulla vera miracula, aut ad propagationem, aut ad confirmationem idololatriæ, unquam sunt facta, ut constat ex dictis *an. 100.* & si quædam mira referuntur, ut, quòd Dii Penates Æneæ de loco in locum migrârunt: quòd serpens Æsculapio comes adhæserit, dum Romam iret: non fuerunt vera miracula; quia non fuerunt opera supernaturalia; nam motus ille non superat dæmonum vires. Sed neque gentiles pro se asserre possunt prophetias ullas veras, sed tantum ambigua, & fallacia dæmonum oracula, aut rerum quidem hominibus occultarum, sed non dæmonum notitiam exuperantium, manifestationem.

248. Quod attinet ad Philosophismum,

auctores ejus, utut fuerint sapientes, seu philosophi, tamen ii ut plurimum religionem non elucidârunt, sed potius ethicam quandam suis tradiderunt, aut profanas scientias: & siqui etiam de religione tractârunt, id longè imperfectius fecere, quàm nostræ fidei Patres, atque doctores Ecclesiæ. Sed nec illorum philosophorum virtus potest conferri cum ea, quæ in Christianis inventa est, iis maximè, qui inter Sanctos relati sunt: imò quos philosophos ipsi valde dilaudant, alii magnorum criminum reos faciunt, ut videre est ex ipsis gentilibus auctoribus apud Cornelium *in 1. c. epist. ad Rom. v. 26.*

Quod autem attinet ad eorum doctrinam, non scitur, ab ullo purum philosophismum esse traditum: sed communissime crassos errores immiscuerunt, ut videre est apud Tannerum *tom. 3. disp. 1. q. 2. n. 74.* & Cornelium à lapide *in 1. c. ep. ad Rom. v. 26.* De solo fortè Confucio, Chinesis philosopho, dubitari aliquo modo potest, an non præ aliis puriorem philosophismum tradiderit: tamen nec ipse est purus: adeoque certò non potest dici, & vix probabiliter, quòd unquam fuerit purus philosophismus in mundo: & si etiam fuit, tantum fuit ad summum apud unum, & alterum: non potest autem prudenter cogitari, quòd providentia DEI voluerit religionem veram adeò esse occultam.

Dein, etsi purus philosophismus nihil rationi naturali immediatè disforme tradat, tamen in hoc errat, quòd nihil supra rationem credendum admittat; cum tamen evidenter credibile sit, quòd DEUS non tantum à voluntate, sed etiam ab intellectu tributum, & subjectionem exigat, quòdque idem in se complectatur tantam perfectionem, quantam humana ratio non capit: insuper, quòd Christum, auctorem legis supernaturalis, non fecisset tot stupendis prodigiis illustrem, si impostor fuisset: nec etiam tot miraculis, omni suspitione carentibus, voluisset falsitatem confirmare, tot prædicationibus laudare, tanto fuso martyrum sanguine illustrare; unde etiam hanc sectam incomparabiliter superat credibilitate Christiana religio.

249. Jam Machometismus habet auctorem, hominem omnino indoctum, spurcissimum, & impostorem insignem (ut ostendit clarè P. Thyrsus *in sua manu- ditione p. 2. l. 1. c. 2. §. 2.*) nempe Machometem, qui non erubuit suæ prophetiæ inferre, quòd à DEO accepit potentiam, libidine quadraginta alios superandi: qui habuit quindecim uxores, & præterea duas concubinas: cujus operatio potissima fuit homines interficere, aliena diripere, adulteria, & incestus admittere. Ejus sectæ propagatores fuere cruenti milites, qui gladiis, non argumentis, sectam eam propagârunt. Miraculum nullum fecisse leguntur ulli Machometani, nisi illud ridiculum, de quo *n. 91.* Prophetias, si quas Machomet finxit, non facere veræ, & illa falsissima, qua fer-

tur prædixisse, se à mortuis resurrecturum. Martyres autem habent Machometani non alios, quam milites, quos in bello occisos, tanquam martyres colunt, etiamsi prius scelestissime vixerint, nec pro religione, sed tantum in, & pro Sultani obsequiis cæsi fuerint.

Vel maximè autem cedit puritati religionis Christianæ turpissima sanè doctrina Machometanorum, lumini rationis prorsus difformis, in Alcorano contenta; nam primò dicit, quemvis in sua religione posse salvari, si ei convenienter vivat: hoc autem est dicere, DEUM etiam superstitionem, & idololatriam remunerari, & quancunque infidelitatem. Secundò dicit, DEUM, & Angelos, orare pro Machomete. Tertiò permittit sectatoribus suis, non tantum fornicationes, sed etiam vitia carnis contra naturam: imò in spurcitiis his felicitatem hominis constituit, & hanc eis beatitudinem post mortem promittit: quæ adeò absurda sunt visa Avicennæ philosopho, qui Machometismum à parentibus hauerat, ut eum postea deseruerit tanquam lumini naturæ contrarium. Adde, quòd, ut P. Thyrsus scribit, Machometani nullum medium salutis habeant, nec orationem veram, qua aliquid à DEO petant; cum eorum oratio tantum sit quædam professio suæ fidei.

Ulterius plura manifestè fabulosa continet Alcoranus eorum, e. g. solem, & lunam fuisse paris splendoris, sed hanc, afflictu alarum S. Gabrielis lafam, jubar suum magna ex parte perdidisse: item solem singulis noctibus se lavare, ut purior die altero surgat: cælum factum ex fumo, fumum ex maris vapore, mare autem profluere ex monte, quem Angelus manu teneat, tam altum, ut cælum sustentet &c. Quibus nugis potèstne aliquid absurdius fingi? Hinc sanè necesse fuit, ut Machomet omnem de fide disceptationem suis interdicere, & sectam suam tantum armis defendi, ac dilatare vellet, ne scilicet tam crassæ, & palpabiles ineptiæ statim deprehenderentur. Quis jam sapiens æquare ausit Machometismum cum Christianæ doctrinæ sincerissima puritate?

250. Tandem, etsi Judæi olim veram fidem habuerint, & auctorem legis suæ DEUM, ac prædicatorem ejus Moysen, virum sanctissimum: etsi habuerint prodigia maxima, & prophetias verissimas, quæ in antiquo testamento verissimè referuntur: attamen ex iisdem miraculis, & prophetiis manifestum fuit ipsi Judæis, quòd venturus esset olim Messias, qui legem novam conderet: & has prophetias esse impletas, constat ex dictis à n. 239. unde ex his ipsis cognoscitur falsitas modernæ doctrinæ Judaicæ. Adde, quòd jam à tempore Christi Domini, per mille septingentos, & amplius annos, miraculum nullum asserre queant.

Adde, quòd eorum doctrinæ modernæ, secundum quod à Christiana discrepat, nullatenus auctor sit DEUS, nec Moyses, sed Rabbinus quidam, qui absurdissima quæque

scripserunt. Ipsorum Talmud, seu liber dogmaticus, plenus est blasphemis ineptiis. e. g. tradit, DEUM indutum tunica lineâ Zizith, & genuflexum orare quotidie: deflare statutis temporibus, multis cum lachrymis, excidium templi Hierosolymitani, & Judæorum captivitatem, seque ipsum propterea affligere: item eum, quoties recorderetur calamitatum Judææ gentis, duas lachrymas in oceanum fundere, & pectus utraque manu contundere: eundem, priusquam hunc mundum conderet, variis mundis creandis, ac rursus destruendis, sese exercuisse, tum, ut hunc producere disceret, tum, ut otiosus non esset: item præcepisse offerri sacrificium expiationis singulis noviluniis pro scelere, quod ipsemet perpetraverit, quando lumen, lunæ iniquissimè ademptum, soli attribuit.

Addunt, eundem DEUM aliquando à Rabbinis excommunicatum fuisse: ipsum legere aliquoties libros legis: fuisse solitum ludere cum pisce Leviathan, quem tandem iratus occiderit, ac ejus carnes sale conditas servaverit in epulum animabus justis: Adamum frequentem bestialitatem admisisse: econtra Davidem nec adulterio, nec homicidio peccasse: DEUM præcepisse Judæis, ut sive dolo, sive vi, Christianorum bona diripiant. videatur Sixtus Senensis l. 2. *bibliotheca sancta post verbum Traditiones*: item Tannerus tom. 3. disp. 1. q. 2. n. 75. Quis hic non meritò exclamet cum Davide? *Psal. 118. v. 85. Narraverunt mihi iniqui fabulationes, sed non ut lex tua.* Certè, si quis omnia hucusque enarrata credibilitatis motiva, præsertim in unum collecta, expendat; evidentissimum ei erit, prudenter non posse se alteri sectæ, præ Christiana religione, fidem adhibere.

ARTICULUS VII.

An Religio Christiana sit præ omnibus aliis credenda.

251. **D**ico. Religio Christiana est præ omnibus aliis evidenter credenda: seu evidens est obligatio hanc præ aliis amplectendi: quæ à quibusdam vocatur *evidens credentitas*. Prob. hæc conclusio. Evidens est, debere nos prudenter agere, & non imprudenter, adeoque etiam prudenter credere, seu aliquam religionem amplecti: ergo evidens est, nos debere præ aliis amplecti religionem Christianam. ant. est lumine naturæ notum. conf. prob. ex eo, quòd hæc sola præ omnibus aliis sit prudenter credibilis, prout satis jam est demonstratum articulis præcedentibus. Nec dicas, posse aliquem prudenter suspendere suum judicium, & nullam religionem amplecti; contra enim est primò. Qui sic ageret, quasi atheum se gereret, & omnium hominum indignationem incurreret: certè est contra omnem sensum communem hominum, quòd homo possit vivere prudenter, absque omni religione.